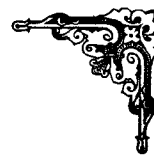

- 1 Базилюк М. Нариси історії с.Бабіне.-Стара Синява, 1992.-33 с.
- 2 Кукурудзяк М.Г., Соколовський М.О. та ін. Історико-краєзнавчий нарис села Кременчуки.-Хмельницький, 1995.-80 с., іл.
- 3 Рибак І.В. Зіньків в історії Поділля.-Кам'янець-Подільський, 1995.-120 с.
- 4 Ромарнюк В. Чабанівка.-Кам'янець-Подільський.-1997.-142 с.
- 5 Прокопчук В.С., Телячий Ю.В. Лисець: Історико-краєзнавчий нарис.-К.,-1998.-96 с., іл.
- 6 Стасюк І.А. Теофіпольщина. Сторінки історії сіл Теофіпольського району.-Хмельницький, 1993.-237 с.
- 7 Сецинский Е.И. Исторические сведения о приходах и церквях Подольской епархии. Каменецкий уезд. Ушицкий уезд //Труды Подольского церковного историко-археологического общества.-Вып. VII, XI, XII.-Каменец-Подольский, 1895, 1911, 1916; його ж.-Приходы и церкви Подольской губернии.-Каменец-Подольский,-1901.
- 8 Теодорович И.И. Волынь. Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии.-Почаев, 1893.-Т. 3.
- 9 Яворовский Н.И. Жванец. Историко-статистическое описание// Подольские епарх. вед.-1876.-№10-14.
- 10 Орловский М.А. Историко-статистическое описание м.Сатанова//ПЕВ.-1862.-№3.
- 11 Сендульский А.Д. Село Городище Заславского уезда//Волынские епарх. вед.-1875.-№1; Местечко Лабунь ..Там же.-1882.-№6.
- 12 Сецинский Е.И. Город Каменец-Подольский. Историческое описание.-1895.
- 13 Переговский В.И. Город Староконстантинов, история его и настоящее его состояние.-Житомир, 1868.
- 14 Теодорович Н.И. Город Староконстантинов Волынской губ., основанный в 1561 году.-Почаев, 1894.
- 15 Сендульский А.Д. Город Заславль //Волынские епарх. вед.-1875.-№ 20.
- 16 Винокур І.С., Горішній П.А. Бакота. Столиця давньоруського Пониззя.-Кам'янець-Подільський, 1994.-362 с.
- 17 Манкевич М. Старокостянтинівщина: Історичний формуляр.-Хмельницький, 1997.-164 с.
- 18 Пажимський О. Садибні ансамблі подільської Волині.-Самчики-Хмельницький, 1997.-215 с.
- 19 Антонович В.Б. Археологическая карта Волынской губернии//Труды XI археологического съезда.-М., 1901.-Т. 1.-С. 1-132; Сецинский Е.И. Археологическая карта Подольской губернии// Там же.-С. 197-395.
- 20 Баженов Л.В. Історичне краєзнавство Правобережної України XIX - на початку XX ст.-Хмельницький, 1995.-С. 53-55.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК "ПОДІЛЬСЬКІ ТОВТРИ"

Природне розмаїття Поділля і, зокрема, Придністров'я є неоціненним скарбом України.

Проблема охорони і збереження унікальних ландшафтів, флори та фауни постійно висвітлювалася в різних наукових і науково-популярних джерелах. Перші літературні дані датовані XVI століттям.

Протягом багатьох років у Придністров'ї працювали В.Бессер, А.Андржійовський, В.Храневич, К.Татаринов, К.Геренчук, Г.Кузнецова, І.Мороз, Б.Заверуха, В.Геренович, М.Круцкевич, які неодноразово підкреслювали оригінальність цього регіону та необхідність охорони і збереження біорізноманіття, геологічних об'єктів, ландшафтів.

В сімдесятих роках активно розпочала формуватися думка науковців та природолюбів про створення національного природного парку, який би об'єднав створені природоохоронні та цінні типові і оригінальні території в єдину

структуру, яка могла б займатися вирішенням проблем охорони, збереження і відтворення природи Поділля.

Майже двадцять років місцеві науковці М.Задорожний, М.Круцкевич, С.Ковальчук, О.Кльоц, Л.Баженов, Л.Любінська і представники державних екологічних служб В.Шмигований, В.Козлов, Є.Жовтяк, М.Закржевський та інші працювали над створенням сітки заказників, пам'яток, які склали основу національного парку.

НПП "Подільські Товтри" створено згідно Указу Президента України №474/96 від 27.1996 р. на території 261316 га і знаходиться в межах трьох адміністративних районів Хмельницької області. До національного парку увійшов весь Кам'янець-Подільський район, де збереглися як типові, так і неповторні реліктові угруповання рослин, ландшафтні комплекси, геологічні утворення, археологічні та історико-культурні пам'ятки.

Панорама Старого міста Кам'янця - Подільського

Особливість національного парку полягає в наявності Товтр - залишків рифового бар'єру Сарматського моря і Дністровського каньйону, де виходять на поверхню і відкриваються для споглядання геологічні породи древніх епох.

Флора парку становить 1/3 видового складу України, фауна - 1/5 частину фауни України. Тут зустрічається 60 видів рослин і 80 видів комах, птахів та тварин, що занесені до "Червоної книги України" (1995-1996 р.).

Основні напрямки діяльності НПП "Подільські Товтри" такі:

1. Охорона, збереження, відтворення та раціональне використання природних ресурсів.
2. Розробка, впровадження та використання екологічно чистих технологій в сільському господарстві, промисловості та комунальному господарстві.
3. Розробка, впровадження та використання альтернативних джерел енергії для забезпечення сільськогосподарського та промислового виробництва і комунальних потреб.
4. Екологізація освіти і виховання на всіх рівнях дошкільної, шкільної, позашкільної і вузівської освіти та на виробництві.
5. Формування рекреаційної зони (кемпінгів, будинків відпочинку, санаторіїв, кемпінгів, готелів, туристичних центрів, туристичних стежок, майданчиків та інше) для організації відпочинку та оздоровлення населення різних вікових груп та категорій.

Національний природний парк веде моніторинг довкілля (контроль стану води, повітря, ґрунтів, біорізноманіття ландшафтів). На базі парку створено лабораторію для визначення хімічних, та радіологічних якісних і кількісних характеристик всіх видів ресурсів.

Національний парк співпрацює з освітянськими закладами. Проводить з школярами та студентами наукові екскурсії, експедиції, туристичні подорожі. Виконує спільні науково-дослідні роботи.

В межах НПП працює лісове господарство, яке виконує лісгосподарські, лісовпорядчі та лісовідновлювальні роботи та займається охороною лісів від антропогенного впливу (пожеж, ерозії, хвороб, інше).

На базі національного парку у тісному взаємозв'язку працюють громадські організації: Кам'янець-Подільська філія Українського товариства охорони птахів та "Подільське екологічне товариство".

Одним із завдань НПП є ведення державного контролю дотримання природоохоронного законодавства в межах парку, тобто інспектування.

Для висвітлення діяльності НПП, його наукових досліджень, досягнень, надаються матеріали в пресу та інші засоби інформації. Працівниками НПП готуються наукові, науково-популярні фільми, створюється відео-, фото-, слайдотеки.

На базі НПП створюється Музей природи та науково-популярна бібліотека, основою яких стали фонди Кам'янець-Подільського відділення Українського географічного товариства при НАН України.

Національний природний парк "Подільські Товтри" приваблює природоохоронців та науковців нашої країни і зарубіжжя, тому що тут поєднані природні, археологічні, історико-красознавчі раритети, які входять у всевітню скарбницю цінностей і один з найбільших національних парків Європи.

Людмила Любінська